

Terridentyfikacje
albo pisanie (eks)terytorialne
Bruno Durocher, Anna Langfus, Piotr Rawicz

My idąc, trochęśmy niedowidzieli,
ale tamtego dnia nie pogubili drogi.
Bośmy szli niby, a mimochodem czytali pismo pod nogami,
cokolwiek w ciemno, ale po przyjaźni
z korą złuszczoną z sosen, z opadłymi liśćmi,
bo las był tu mieszany.

P. Sommer, *Suchy mech*

Jadwiga Bodzińska-Bobkowska

**Terridentyfikacje
albo pisanie (eks)terytorialne**
Bruno Durocher, Anna Langfus, Piotr Rawicz

Wydawnictwo Uniwersytetu Gdańskiego
Gdańsk 2024

Recenzent
dr hab. Renata Jakubczuk, prof. UMCS

Redaktor Wydawnictwa
Jolanta Stecewicz

Projekt okładki i stron tytułowych
Jan Rutka

Ilustracja na okładce inspirowana drzeworytem Georges'a Viscontiego ze zbioru
5 drzeworytów do tomu wierszy Bruno Durochera *Effacement du cercle*.
Wszystkie prawa zastrzeżone. Wyjątkowa zgoda na wykorzystanie:
Éditions Caractères

Skład i łamanie
Maksymilian Biniakiewicz

Książka została przygotowana w ramach projektu badawczego
„Terridentyfikacja lub tożsamość (eks)terytorialna. Francuskie autobiografie
pisarzy polskich żydowskiego pochodzenia: Langfus, Rawicz, Durocher”
finansowanego przez Narodowe Centrum Nauki (nr rej. 2021/41/N/HS2/01753)

© Copyright by Uniwersytet Gdański, 2024
Wydawnictwo Uniwersytetu Gdańskiego

ISBN 978-83-8206-675-3

Wydawnictwo Uniwersytetu Gdańskiego
ul. Armii Krajowej 119/121, 81-824 Sopot
tel. +48 58 523 11 37, tel. kom. +48 725 991 206
e-mail: wydawnictwo@ug.edu.pl
wydawnictwo.ug.edu.pl

Księgarnia internetowa: wydawnictwo.ug.edu.pl/sklep/

Druk i oprawa
Zakład Poligrafii Uniwersytetu Gdańskiego
ul. Armii Krajowej 119/121, 81-824 Sopot
tel. +48 58 523 14 49

Spis treści

Avant-propos	7
1. Kontrapunkty	7
1.1. Głosy	9
1.2. Trajektorie równoległe	12
1.3. Trwałe przemieszczenie	18
Auto/bio/topo/grafie	23
2. Skazani na pisanie	23
2.1. Pomiędzy, nigdzie, wszędzie po trochu	25
2.2. Lwów, Kraków, Lublin	27
2.3. Paryż albo „historia pewnego samobójstwa”	31
2.4. Wpismowstąpienie albo glosolalie	37
2.5. Namiastka ojczyzny	49
2.6. Miejsca, których nie ma	55
2.7. „O walorze domu”	58
2.8. Wnętrza/zewnątrza	61
Terridentyfikacje	64
3. Odwołać się do pejzażu	64
3.1. Praca pamięci: myślenie przestrzenią	65
3.2. Problem z miejscem	68
3.3. Wynnani z północnej krainy	73
3.4. Na początku był pejzaż	79
3.5. Pejzaże organiczne	85
4. Terridentyfikacja	89
4.1. Trzecia przestrzeń	90
4.2. <i>Condition terrestre</i>	93

Zakończenie	97
5. „Dlaczego tak się stało?”	97
5.1. Przestrzeń staje się pytaniem	100
5.2. Ciągła wstążka tekstu	102
Nota bibliograficzna	104
Bibliografia	105